DE ZOMER TOEN

Leesexemplaar

Leesexemplaar

DE ZOMER TOEN

roman

LIEVEN STOEFS

PELCKMANS

Leesexemplaar

Voor Veerle, Ewout en Wijnand, mijn zus en broers

Leesexemplaar

‘Grote gebeurtenissen maken
kleine handelingen niet overbodig.’

— Nagieb Mahfoez,
Tussen twee paleizen

Leesexemplaar

Leesexemplaar

PROLOOG

Tot dan was mijn lichaam een hinderlaag, die avond werd het een wapen. Jaren aan een stuk had ik me verzet tegen de opbouwende druk, alsmaar harder stuwend tegen de binnenkant van mijn vel. Tot ik het flinterdunne laagje wegkrabde en het geweld uit mij stroomde. Ze stonden in hun kringetje, achteraan de toog. De gezichten die ik zo goed had gekend. Verweerder, gegroefder nu, hun lichamen zwaarder. Geen jongens meer. Even snoof ik een zweem van hun geuren tijdens onze kampeertochten. Terwijl ze samen lachten hadden ze mij niet in het oog. In het halfduister herkende ik bij Willem mijn eigen mimiek, hoorde ik Dries mijn stem nadoen, waarna ze allen schaterden. De angst van enkele uren voordien in het park, op zoek naar mijn zoon. Een laatste, heldere seconde en toen besliste ik. Ik keek kort achteruit, richting mijn broer, greep een stoel en beende op hen af.

Leesexemplaar

Leesexemplaar

PARODOS

Met zijn flinke, secure pas stapte Jeroen die zomer mijn leven binnen. In het zog van Willem stond hij op een avond in mijn slaapkamer. Een eind over een meter negentig, nog een stuk groter dan ik. Vol, zwart haar dat schuin naar voren reikte, in een brede zwiep samen gekneed. Een lage stem, die al snel verried dat hij uit een dorp een kilometer of tien verderop kwam. Uitdrukkingen als *vas-y* en *à l'aise*, hij sprak ze met een verlengde 'z' uit in plaats van een 's', *mec* dat hij naadloos op het einde van zijn zinnen plaatste. Donkerbruine ogen, in die tijd zag ik ze vaak fonkelen. Steeds een oprechte, galmende lach. Zijn forse handen. Bij voetbalmatchen in onze tuin, als mijn ouders weer op reis waren, was hij keeper. Als een aanvaller naar hem trapte, viel hij vertraagd neer op zijn zijkant en op magnetische wijze werd de bal naar zijn schoot gezogen. Hij stond recht en hield de bal, gekrompen in zijn reuzenhanden, triomfantelijk de hoogte in.

Een struis lijf, niet zozeer gespierd, wel stevig. Hij kon het sierlijk besturen op de trampoline in de tuin van zijn ouders. Enkele jaren later, op een van

Leesexemplaar

onze eerste Franse vakanties, zwommen we vlak bij de Pont du Gard. Terwijl ik dobberde in de buurt van een strandje, zwom hij vastbesloten naar de brug. Ik volgde zijn mooie, gelijkmatige slagen, zag hem langs de toeristenkajaks glijden. Vlak bij de pijlers dook hij onder om aan de voet van een rotsblok weer boven te komen. Zonder omzien klom hij erop, waterfilm glimmend op zijn rug, zwemshort felrood tegen de steenwand. Bovenaan zwaaide hij naar ons, maakte hij een uitgebreide buiging in elke richting, alsof hij de tribunes groette. Hij strekte zich uit, armen pal omhoog, draaide zich dan om, rug naar het water, en schoof zijn hielen tot net over de rand. Nog voor ik naar de andere jongens kon kijken, wierp hij zichzelf omlaag, schroef en salto, razendsnel raakte hij het water. Na de plof wachtte ik, bevroren, tot hij een paar tellen later weer bovenkwam en met een enkele 'Woe-hoooeeee' de hele vallei overstemde.

De zomer toen Jeroen en ik elkaar ontmoetten leek alles te kantelen, voor het eerst sinds ik terug was uit Griekenland. Elke avond was ik bij die jongens, bezetten we pleintjes en dronken wijn in verlaten speeltuinen.

Leesexemplaar

BANKZITTEN

Tijdens de Griekse zomers deed ik op weekdagen niets dan zwemmen, voetballen en tennissen, omringd door internationale vrienden, verenigd door ons keurige Britseschoolengels. In het weekend familie-uitstapjes naar de eilanden die Athene omwikkelden. Leunend over de reling van de ferry mijn tong uitsteken en de zoute nevel van de golven opvangen. Naast mij deed Tristan, de middelste van ons drie, hetzelfde. Simon, de jongste, raakte op zijn tippen niet aan de rand, klauterde op een reddingsboei om dan triomfantelijk zijn opengesperde mond aan de zee te tonen. Op het dek boven ons zaten onze ouders in zon gedompeld, achteruit leunend, elk een biertje in de hand. Mijn vader wees een homp land in de verte aan, mijn moeder glimlachte en wuifde in onze richting.

Terug in België wist ik niet wat ik moest doen of zeggen als ze 's avonds snikkend naast me in de zetel zat. Iedere keer dat haar wanhoop dreigde te overstromen. De restanten van een spel *solitaire*, een lege wijnfles en enkele ineengeschrompelde halveliterblikken voor ons op de salontafel. Recht voor

Leesexemplaar

mij uit staren naar de opgestapelde krimi's, de glanzende kaft van een museumcatalogus. Knikken, niet in haar ogen kijken. Uit de living proberen weg te glippen voordat haar hoofd ijl werd en haar stem oversloeg. Snel naar mijn kamer, licht aan, deur zachtjes achter me toetrekken. Veilig tussen het groengoude vaste tapijt en de muren bedekt met kurk. Britpopbands met zangers die uit de hoogte staarden en voetbalploegen die me vrolijk aankeken, netjes in drie rijen boven elkaar opgesteld, trofeeën van het voorbije seizoen blinkend aan hun voeten. In die gedempte ruimte leefde ik, beschut voor wat er beneden gebeurde.

Als enige onderbreking was er voetbal. Op de terugweg 's avonds stopte ik voor twee blikjes frisdrank bij de frituur aan het haventje. Mijn lijf trilde nog na van de duurtraining of bosloop. Mijn huid spande, heet en uitgedroogd. Ik zette me op een bankje aan het water en keek minutenlang naar de lichten die schaatsten over het zwarte oppervlak, terwijl een ambulancesirene aan de andere kant van de stad langzaam wegstierf. Iedere dinsdagochtend fietste ik naar de krantenwinkel om mijn voetbaltijdschrift te kopen. Nu en dan was er een prachtig boek waar ik per toeval op stuitte, verhalen van liefde en duisternis. Woorden die een tijdje aan mijn tong kleefden, mijn hart verlichtten en mij zo enkele weken verder augustus in tilden. Tot de laatste

Leesexemplaar

dagen aanbraken voor de school weer begon en mijn eigen verdriet door zijn oevers brak. Elke eenendertigste augustus stond ik in tranen op het terras, mijn broers tegen het raam gekleefd. Mijn moeder naast me, haar hand mechanisch wrijvend over mijn rug. 'Kom, kom, het gaat wel lukken. Morgenavond is het ergste al voorbij.' Voor me stond het nieuwe schooljaar. Lompe leerkrachten en kille kloostergangen. Omsingeld door niets dan jongens, de meesten bijna twee jaar ouder, sinds hun lagere school netjes onderverdeeld in groepjes. Coole jongens in skatekledij en eindeloze verhalen over scoutsmeisjes met namen als Annick en Griet. Stille, donker geklede gasten, met zware lederen bottines, die de middag heimelijk rokend doorbrachten in het maïsveld achter de school, vluchtend voor de surveillant die hen als een jager op de hielen zat. Er waren ontzettend slimme kerels, met bleke huid en ontelbare roosspikkeltjes in hun haren, elk vrij moment in de weer met fantasykaarten en zelfgeknutselde bommetjes. Bij wie ik zou horen werd me nooit duidelijk, op de duur probeerde ik zelfs niet meer aan te sluiten.

Ik droomde van een buurmeisje om 's avonds mee af te spreken. Ik zag haar voor mij: een hoofd kleiner dan ik, zacht gezicht, fijne lippen en sluik haar tot aan haar schouders. Mooi zonder moeite, even grappig als gevoelig. Op school kreeg ze als

Leesexemplaar

stempel 'talent voor wetenschappen', tot opluchting van haar ouders. Zelf wilde ze nochtans liever tekenen, haren knippen of kruiden in het bos achter onze wijk gaan zoeken. Ik beeldde me dan in dat we elkaar na het eten en het huiswerk zouden treffen aan het begin van onze oprit. Zij zou een hond hebben, een groot wit-zwart beest met zachtbruine vlekken op zijn poten. Op het hoogste punt van de wijk zouden we op een bankje gaan zitten, de hond aan haar voeten. In het zoemende, mild oranje straatlicht om de beurt over kwade leraars en stompzinnige leraressen vertellen, de jongens van mijn klas die door mij heen keken, hun taaltje en kledij die ik nog altijd niet begreep, zelfs na drie, vier jaar terug thuis. Over haar ouders en de mijne.

'Voel jij je ook zo verantwoordelijk?'

Het zou stil worden. 'Waarom zou iemand dood willen?'

'Zeggen de jouwe dat ook?'

'Ja, niet zo vaak hoor. Af en toe. Maar ik schrik elke keer zo hard. Waarom kunnen volwassenen niet gewoon gelukkig zijn?'

'Misschien omdat ze niet kunnen praten.'

'Hebben ze dat dan nooit geleerd?'

'Hun ouders konden dat ook niet, toch?'

'Geen idee.' Een pauze. 'Maar waar moeten wij dat dan leren?'

Waarna zij naar mij zou kijken, mijn blik zou

Lesexemplar

vluchten naar het asfalt aan mijn voeten, de scheurtjes volgen, vol grove, gespleten korrels uitpuilend vanonder de korst. De krekels rondom ons die zwegen. Tot mijn ogen weer naar haar geleid zouden worden.

'Hier. Op dit bankje.'

Leesexemplaar

Leesexemplaar

DE LEIDER

Vijf zomers lang voerde ik gesprekken in mezelf. De zesde keer ontwaakte ik in een andere wereld. Die nieuwe, volle zomer met Jeroen was ik elke avond weg. Als ik 's nachts terugkeerde van café, liep ik beneden nog een uur opgewonden rond, niet in staat te slapen. Ik schonk mezelf een beker drinkyoghurt in, nam een stapel koeken uit de kast. In de lege living luisterde ik keer op keer naar dezelfde mooie, hoekige liedjes over vriendschap en vakantie. Ik sloot mijn ogen, schudde en schokte mee met de bezwerende drumpartij. Wachtend om uit te barsten in een dun, haast vals gezongen refrein. Ik scandeerde het eindeloos mee, alsof het een toverspreuk was, mijn hele lijf trillend: *Summer here kids, summer here totally lies. Tourist info said I'd have a good time. Summer here, kiiids.* Tot ik mijn reflectie in de hoge verandaramen opmerkte, daarachter niets dan de zwarte nacht, en schrok dat het al vier uur was. Dan deed ik traag de deur naar de gang open en sloop ik door de inkomhal naar boven.

Wanneer ik in bed lag telde ik, vol ongeloof, mijn nieuwe vrienden. De ene hand na de andere, tot ik

Leesexemplaar

de tel kwijtraakte en glimlachend in slaap viel. Als ik dan hoorde hoe sommige leeftijdsgenoten niet met elkaar konden opschieten, was ik verbijsterd. Allicht vergat ik toen, tijdens die gloedvolle dagen, mijn vriendschappen zorgvuldig te kiezen. Toen de herfst aanbrak bleek ik bij een groep te horen. Zonder afspraken of mondelinge verbintenissen kleefden we aan elkaar en zo bleef de betovering van de maanden voordien duren. Jeroen was de jongste en toch de leider, dat sprak niemand uit maar werd duidelijk als hij er niet bij was. Dan lummelden we wat rond, uren aan een stuk op de PlayStation, nu en dan een sigaret buiten. Met hem erbij waren er viergangenmenu's, uitstappen naar festivals en vakanties in Zuid-Frankrijk. De praktische regeling nam hij steeds op zich. Achteraf begreep ik dat dat ook een manier was om zijn zin te krijgen.

Tien jaar lang trokken we voortdurend met elkaar op, bezochten we elkaar aan buitenlandse universiteiten, gleden we door Parijs, Londen en Berlijn. Met hen proefde ik avontuur, zag ik plekken waar ik anders niet durfde te komen. Naast Jeroen voelde ik me veilig te midden van dreunende techno in een Brusselse club, gaf ik me over aan de ene roes na de andere. In ruil luisterde ik geduldig naar zijn liefdesverdriet, probeerde hem te helpen met zijn examens. Ik las zijn thesis na en herschreef zijn sollicitatiebrieven. Nadien trakteerde hij me op een

Leesexemplaar

etentje bij de dure Italiaan om de hoek van zijn kot. We klonken, een glas rode wijn in de hand, terwijl hij verheugd vertelde over de verschillende smaaktoetsen, waarna ik die ook leek te proeven. Toen de hoofdgang kwam, draaide mijn hoofd al vrolijk. Ik nam enkele happen romige pasta, zag Jeroen elegant vongole uit hun schelpen slepen. Met een brede glimlach vertelde hij over zijn zomerplannen en vroeg of ik mee naar zee ging. Toen was ik zeker: 'Dit hier, hij. Dit is een vriend, een echte. Voor het leven.'

Leesexemplaar

Leesexemplaar